

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/131/2022
Identifikačné číslo spisu:	1215204888
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Radoslav Svitana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1215204888.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: H. Q. W., narodený XX. Q. XXXX, P. W., Y. Z. XXXX/XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Váľach, Kišac, s. r. o., Bratislava, Gogoľova 18, IČO: 36 663 051, proti žalovanému: SLOVNAFT, a.s., Bratislava, Vlčie hrdlo 1, IČO: 31 322 832, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a vyplatenie náhrady mzdy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 12Cpr/1/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7. decembra 2021 č. k. 8CoPr/4/2020-667, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7. decembra 2021 č. k. 8CoPr/4/2020-667 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 26. novembra 2019 č. k. 12Cpr/1/2015-576 zamietol žalobu a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, keď dospel k záveru, že žalovaný so žalobcom skončil pracovný pomer výpoveďou platne. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že žalobca žalovaného pracoval na základe pracovnej zmluvy na dobu neurčitú v pracovnej pozícii „špecialista - analytik pre meranie výkonnosti“ na oddelení Plánovanie a optimalizácia útvaru Riadenie dodávateľského reťazca (ďalej len „SCM“). Druhom práce podľa pracovnej zmluvy bolo sledovanie a analýza výkonu celého zásobovacieho reťazca, analýza rozdielu medzi priebežnými a skutočnými plneniami. Dňa 2. septembra 2014 bola žalobcovi doručená výpoveď z dôvodu organizačných zmien podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, keďže rozhodnutím generálneho riaditeľa žalovaného č. 9/2014 zo dňa 25. augusta 2014 došlo na útvare SCM k zrušeniu dvoch pracovných pozícií k 31. augustu 2014, vrátane pracovnej pozície „špecialista - analytik pre meranie výkonnosti“ HAY-15 na útvare 52100, čo bola pracovná pozícia žalobcu. V rámci tejto organizačnej zmeny došlo zároveň k vytvoreniu troch pracovných pozícií ku dňu 1. septembra 2014: dvoch pracovných pozícií „SCM - špecialista“ HAY 16 na útvare 5200, resp. na útvare 52100 a jednej pracovnej pozície „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100.

1.1. Súd prvej inštancie poukázal na výpoveď svedkyne B. Q., ktorá uviedla, že u žalovaného bola vykonaná organizačná zmena tým spôsobom, že boli zrušené niektoré pracovné pozície, čo sa týkalo i žalobcu, a boli vytvorené nové pracovné pozície s inou agendou činnosti. Tieto novovytvorené pracovné

pozície sa zamestnávateľovi nepodarilo všetky obsadiť a i z toho dôvodu bol následne "útvár riadenia dodávateľského reťazca" zrušený ku dňu 31. decembra 2015. Dovtedy prakticky neboli tieto nové pracovné pozície obsadené. Svedkyňa uviedla, že vylučuje, že by na pracovnú pozíciu, ktorá bola zrušená žalobcovi, bol prijatý iný zamestnanec. Súd zdôraznil, že svedeckými výpoveďami svedkov Q. Z., V. Š. a B. Q. j mal preukázané, že žalobca sa stal nadbytočným okrem iného i z dôvodu podstatnej zmeny požiadaviek na úlohy útvaru SCM zo strany skupiny MOL, čo malo v konečnom dôsledku za následok úplné zrušenie útvaru SCM k dátumu 31. decembra 2015. Obsahom pracovných náplní zamestnancov H. U. Q., P. B.S., Q. Q. O., H. Q. V. a R. W., ktorých pracovné pozície vznikli organizačnou zmenou, pritom žalovaný dostatočným spôsobom preukázal, že na pozíciu žalobcu nebol prijatý iný zamestnanec s rovnakou pracovnou náplňou, akú žalobca vykonával pred organizačnou zmenou.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. decembra 2021 č. k. 8CoPr/4/2020-667 po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní a po zopakovaní dokazovania výsluchom svedkov Q. Z. a B. Q. rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že za stavu, keď Q. Q. a S. K. nastúpili na útvár SCM pred prijatím organizačnej zmeny a pracovná náplň ostatných novoprijatých zamestnancov bola odlišná od náplne práce žalobcu, boli pre porovnanie organizačnou zmenou vytvorenej pozície „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100 s pozíciou žalobcu kľúčové výpovede svedkov B. Q. a Q.U. Z.. Svedok Q. Z. uviedol, že hoci pred organizačnou zmenou žalobca predpoklady pre pozíciu HAY 15 spĺňal, po organizačnej zmene potrebovali kompetencie a popisy pracovných činností upraviť. Najprv obsadili vytvorené pozície HAY 17 a HAY 16, avšak HAY 15 sa im nepodarilo obsadiť. Pokiaľ ide o pozíciu HAY 15 po organizačnej zmene, bol tam nový popis pracovnej činnosti, bolo okrem angličtiny potrebných viac vedomostí o petrochemickom priemysle a bola potrebná aj znalosť petrochemických procesov. Svedkyňa B. Q. uviedla, že po organizačnej zmene sa síce všetky tieto pozície volali SCM špecialista, avšak náplň bola odlišná a vždy súvisela s konkrétnou agendou. Potvrdila, že základné požiadavky na pozíciu HAY 15 sa nemenili.

2.1. Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že napriek tomu, že organizačnou zmenou vytvorená pozícia „SCM - špecialista“ HAY 15 sa na prvý pohľad môže javiť ako pozícia totožná so zrušenou pozíciou žalobcu, nepotvrdila sa argumentácia žalobcu, že by išlo o totožnú prácu. Vytvorenie pozície „SCM - špecialista“ HAY 15 s iným obsahom, no najmä špecifickými požiadavkami na výkon pozície, než bola zrušená pozícia žalobcu, nemá za následok, že by aj po prijatí danej organizačnej zmeny naďalej pretrvala potreba výkonu práce žalobcu, teda žalobca sa v dôsledku organizačnej zmeny skutočne stal nadbytočným. Vzhľadom na zmenené požiadavky na jednotlivé vytvorené pozície, vrátane pozície „SCM - špecialista“ HAY 15, neprichádzalo do úvahy splnenie ponukovej povinnosti žalovaným v podobe tejto pozície.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodov podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, prípadne aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec im vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Žalobca mal za to, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces vydaním nepreskúmateľného rozsudku odvolacieho súdu. Uviedol, že na základe organizačnej zmeny č. 9/2014 došlo na útvare SCM k zrušeniu dvoch pracovných pozícií k 31. augustu 2014, vrátane jeho pracovnej pozície „špecialista - analytik pre meranie výkonností“ HAY - 15 na útvare 52100 a súčasne v rámci tejto organizačnej zmeny došlo ku dňu 1. septembra 2014 k vytvoreniu dvoch pracovných pozícií „SCM - špecialista“ HAY 16 na útvare 52100 a jednej pracovnej pozície „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100. Jeho nadbytočnosť nebola teda spôsobená ani zrušením ním vykonávanej práce a ani prebytkom zamestnancov, lebo skutočný počet zamestnancov v mieste výkonu jeho práce bol dokonca nižší ako počet pracovných pozícií a na voľné pracovné pozície hľadal zamestnávateľ zamestnancov prostredníctvom inzerátu. Napriek tomu sa súd prvej inštancie obmedzil len na stručné konštatovanie, že mal preukázané svedeckými výpoveďami svedkov Q. Z., V. Š.Q. a B. Q., že žalobca sa stal nadbytočným okrem iného i z dôvodu podstatnej zmeny požiadaviek na úlohy útvaru SCM zo strany skupiny MOL.

3.2. Žalobca pripomenul, že odvolací súd dospel k záveru, že žalobca opodstatnene v odvolaní vytkol súdu prvej inštancie, že sa náležite nevysporiadal s tým, že organizačnou zmenou č. 9/2014 došlo nielen k zrušeniu viacerých pozícií, vrátane pozície žalobcu, avšak súčasne aj k vytvoreniu nových pozícií, vrátane jednej pracovnej pozície „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100, teda na útvare, na ktorom bol zaradený aj žalobca. Na druhej strane však odvolací súd napriek tomu založil svoje rozhodnutie na jedinom tvrdení svedka Q. Z., ktorý v odvolacom konaní uviedol, že „v HAY kategóriách boli tiež zmenené požiadavky a kompetencie“. Toto tvrdenie je však v rozpore s výpoveďou svedkyne B. Q., ktorá v odvolacom konaní „potvrdila, že základné požiadavky na pozíciu HAY 15 sa nemenili.“ Kľúčové výpovede svedkov v odvolacom konaní tak obsahujú ešte väčšie rozpory ako v konaní pred súdom prvej inštancie.

3.3. Podľa žalobcu bolo preukázané, že zvýšené nároky na činnosť útvaru Plánovanie a optimalizácia žalovaný v organizačnej zmene riešil vytvorením novej pracovnej pozície s vyššou odbornosťou HAY 16, nie zvýšením požiadaviek na pozíciu HAY 15. Listinné dôkazy preukazujú, že obsahovo je pôvodná pracovná pozícia totožná s novou inzerovanou pracovnou pozíciou. Kvalifikačné požiadavky na pozíciu HAY 15 sa nemenili, čo jednoznačne potvrdil aj jeden z dvoch svedkov. Ani súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa v rozsudku náležite nevysporiadali s listinnými dôkazmi, na ktoré poukázal žalobca v odvolaní, a ani so svedeckými výpoveďami. Odvolací súd sa nevysporiadal ani so zásadnými rozpormi vo výpovediach, ktoré zopakoval v odvolacom konaní.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ho považuje za nedôvodné a že žalobcovo dovolanie napáda skôr nesprávne právne posúdenie veci, resp. nesprávne skutkové zistenia odvolacieho súdu než nesprávny procesný postup. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Uviedol, že hodnotenie dokazovania odvolacím súdom žalobcom tvrdené známky svojvoľnosti, arbitrárnosti nepreukazuje. Žalovaný pripomenul, že i prípadné nesprávne vyhodnotenie dôkazov odvolacím súdom nie je podľa právnej úpravy a judikatúry (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/245/2013; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 430/2016-15 zo dňa 28. júna 2016) prípustným dovolacím dôvodom. Po prvom rozhodnutí odvolacieho súdu zostali otvorené dve otázky, a to nadbytočnosť žalobcu v dôsledku organizačnej zmeny a splnenie ponukovej povinnosti žalovaným. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku jasne vysvetlil, prečo niektoré žalobcove výhrady voči rozsudku súdu prvého stupňa považoval za opodstatnené a ako sa s nimi procesne či argumentačne vysporiadal. Odvolací súd pritom neprihliadal na námietky žalovaného k opätovnému predkladaniu argumentácie k už súdom ustáleným skutočnostiam či otázkam z dôvodu, že takýto postup žalobcu nevyžaduje reakciu súdu v odôvodnení rozhodnutia. Žalovaný zdôraznil, že ani doplnenie dokazovania či argumentácie žalobcu nič nezmenili na tom, že žalobcova pracovná pozícia bola zrušená bez náhrady, jeho pracovnú agendu nikto neprevzal ani len čiastočne, čo žalovaný v konaní aj preukázal. Výber nadbytočného zamestnanca pritom patrí výlučne zamestnávateľovi a ani súd nemôže preskúmať správnosť tohto výberu (R 90/1967).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže

uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014). Na druhej strane však otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

11. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, keď miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán v konaní, relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, ako aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

12. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strán sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou stranou sporu výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, alebo nie; odpoveď by mala byť zrejma z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu SR vyplýva, že nie na každý argument strany musia dať súdy odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva

odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/07).

14. Právo na spravodlivý proces je o. i. naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo, že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

15. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/07).

16. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom (§ 442 CSP) neznamena, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Povinnosťou najvyššieho súdu je v takom prípade pristúpiť k preskúmaniu práva na spravodlivý proces z hľadiska arbitrárnosti vyvodeného skutkového záveru (III. ÚS 104/2022).

17. V takýchto prípadoch podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavné procesné zásady (napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv aj na nesprávne právne posúdenie takto zisteného skutkového stavu, a preto takéto chybné rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

18. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd musel dať za pravdu žalobcovi v tom, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa náležite nevysporiadali s vykonanými dôkazmi. Odvolací súd na jednej strane konštatoval, že súd prvej inštancie sa náležite nevysporiadal so skutočnosťou, že organizačnou zmenou č. 9/2014 zo dňa 25. augusta 2014 došlo k zrušeniu viacerých pozícií, vrátane pozície žalobcu, avšak súčasne aj k vytvoreniu nových pozícií, vrátane jednej pracovnej pozície „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100, teda na útware, na ktorom bol zaradený aj žalobca. Na druhej strane však odvolací súd dospel k rovnakému skutkovému záveru ako súd prvej inštancie síce po opätovnom výsluchu dvoch svedkov, avšak bez vyhodnotenia rozporov v ich výpovediach a bez vyhodnotenia týchto výpovedí vo vzájomnej súvislosti s listinnými dôkazmi.

19. Žalobca v dovolaní správne poukázal na to, že skutkový záver odvolacieho súdu, podľa ktorého sa žalobca stal nadbytočným z dôvodu zmeny kvalifikačných požiadaviek na novovytvorenú pracovnú pozíciu „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100 oproti pôvodnej pracovnej pozícii žalobcu („špecialista - analytik pre meranie výkonnosti“ HAY - 15 na útvare 52100), sa zakladal len na výpovedi svedka Q. Z., ktorý uviedol, že žalobca pred organizačnou zmenou spĺňal predpoklady pre pozíciu HAY 15, avšak po organizačnej zmene potrebovali upraviť kompetencie aj popisy pracovných činností, pre pozíciu HAY 15 bol po organizačnej zmene nový popis pracovnej činnosti, bolo okrem angličtiny

potrebných viac vedomostí o petrochemickom priemysle a bola potrebná aj znalosť petrochemických procesov. Na druhej strane však svedkyňa B. Q. potvrdila, že základné požiadavky na pozíciu HAY 15 sa nemenili.

20. Bez vyhodnotenia týchto rozporov vo výpovediach svedkov a bez ich konfrontácie s listinnými dôkazmi bol záver odvolacieho súdu o zmene kvalifikačných predpokladov po organizačnej zmene minimálne predčasný, ak nie arbitrárny. Treba pripomenúť, že nadbytočnosť zamestnanca je základnou podmienkou platnosti výpovede podanej z dôvodov podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Súd v konaní o neplatnosť výpovede nemôže preskúmať rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene a ani výber konkrétneho nadbytočného zamestnanca (porov. napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. januára 2009 sp. zn. 3Cdo/33/2008), je však povinný vyhodnotiť, či sa zamestnanec stal nadbytočným v príčinnej súvislosti s predmetnou organizačnou zmenou. Ako uviedol samotný odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, „ak by totiž v prípade predmetnej novovytvorenej pozície išlo o pozíciu obsahovo a kvalifikačne totožnú s pozíciou, na akej pracoval žalobca, nestal by sa žalobca v príčinnej súvislosti s organizačnou zmenou nadbytočným a neboli by preto splnené zákonom stanovené predpoklady platnosti výpovede“.

21. Napriek tomu, že odvolací súd si bol vedomý potreby preskúmať, či organizačná zmena je dostatočným základom pre konštatovanie nadbytočnosti zamestnanca, nevysporiadal sa so zásadnými rozporami vo výpovediach svedkov, ktorých vypočul v odvolacom konaní a ani nevykonával, resp. nevyhodnotil potrebné listinné dôkazy. V spore o neplatnosť výpovede podanej z dôvodov podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce je dôkazné bremeno o nadbytočnosti zamestnanca na zamestnávateľovi. Pri výpovednom dôvode nadbytočnosti samozrejme nemusí organizačná zmena spočívať len v znižovaní počtu zamestnancov, zamestnávateľ môže aj pri nezmenenom počte zamestnancov, resp. aj pri zvýšení ich počtu meniť štruktúru zamestnancov z hľadiska náplne ich práce a kvalifikácie. Ak však zamestnávateľ organizačnou zmenou zrušil pracovnú pozíciu a súčasne vytvoril novú, on musí preukazovať, že nová pracovná pozícia nie je totožná s predchádzajúcou, zrušenou. V prípade pochybností o tom, či bola táto skutočnosť preukázaná, je potrebné, aby sa súd priklonil na stranu zamestnanca (nielen z dôvodu ochrany zamestnanca ako slabšej sporovej strany, ale najmä preto, že dôkazné bremeno k tejto otázke znáša zamestnávateľ, teda jeho neunesenie musí byť na ťarchu zamestnávateľa).

22. V preskúmvanej veci sa odvolací súd týmito zásadami neriadil a celkom nesprávne sa uspokojil s veľmi vágnymi výpoveďami svedkov, ktorí uviedli, že po organizačnej zmene bol názov pracovných pozícií rovnaký („SCM špecialista“), avšak náplň bola odlišná, resp., že na novej pozícii bolo potrebných viac znalostí, pričom ich výpovede boli - ako už bolo uvedené vyššie - obsahovo rozporné (svedok Q. Z. vypovedal pomerne neurčito o potrebe hlbších znalostí, kým svedkyňa B. Q. uviedla, že základné požiadavky sa nemenili). Odvolací súd neskúmal, v čom konkrétne bola náplň práce na novovytvorenej pracovnej pozícii odlišná od náplne práce na zrušenej pracovnej pozícii žalobcu a aké konkrétne kvalifikačné požiadavky na obsadenie novovytvorenej pozície žalobca nespĺňal. Na to však bolo potrebné exaktne vyhodnotiť a porovnať pracovné náplne a kvalifikačné požiadavky na oboch pracovných pozíciách (zrušenej a novovytvorenej), čo neurobil ani odvolací súd a ani súd prvej inštancie v rozsudku, ktorý odvolací súd napadnutým rozsudkom potvrdzoval (hoci podklady pre toto vyhodnotenie aspoň sčasti k dispozícii mali, žalobca aj žalovaní na ne poukazovali už v žalobe a v prvom vyjadrení k žalobe). Až z takéhoto vyhodnotenia dôkazov môže vzniknúť záver, či sa žalobca v dôsledku predmetnej organizačnej zmeny stal alebo nestal nadbytočným.

23. Zhrnúc uvedené dovolací súd dospel k záveru, že hodnotenie skutkového stavu súdmi nižších inštancií, ak bez jasného vyhodnotenia dôkazov, najmä bez porovnania konkrétnych pracovných náplní a kvalifikačných požiadaviek dospeli k záveru, že novovytvorená pracovná pozícia „SCM - špecialista“ HAY 15 na útvare 52100 nebola totožná s pracovnou pozíciou žalobcu, bolo prima facie natoľko chybné, že by k nemu pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov a ich spravodlivého posúdenia nemohli dospieť. V konaní teda došlo k extrémnemu rozporu medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (a na ich podklade prijatými právnymi závermi), čím bolo

porušené právo žalobcu na spravodlivý proces a zároveň naplnený dovolací dôvod podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP.

24. Z tohto dôvodu dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP) s tým, že odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V tomto prípade je potrebné, aby odvolací súd v ďalšom konaní postupoval v súlade s vyššie uvedenými zásadami o hodnotení dôkazov a dôkaznom bremene a riadne vyhodnotil všetky vykonané dôkazy, prípadne si podľa potreby v súlade s § 319 CSP vyžiada od žalovaného ďalšie potrebné listinné dôkazy.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.